

Kratek

kranjsko-slovenski besednjak.

Namenjen

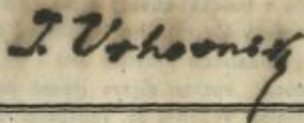
iztrebljivanju ptujih besedi iz čistega slovenskega jezika.

(Z dvema pogovorama v „kranjski šprahi“).

Sostavil

Nikomed Ravnikar,

pravnik v Zagrebu.

J. Uhošević

V Zagrebu 1863.

Natisnila narodna tiskarnica dr. Ljudevita Gaja.

43450

Ljubljana

V Zagrebu 1903

Knjižnica narodna i školska u Zagrebu

Predgovor.

„O iz bliza i daleka
Aho, bračo, svi!
Ovdje 'e naša sveta Meka,
Ovdje duh naš spi“.

P. Preradović.

Če človek le malo hoda po kranjskih nekterih krajih, posebno po mestih, ter se tu in tam pogovarja s kaccim človekom, bođe brž opazil, da nije še izravan tisti koren iz globočine krasnega našega jezika, kateri naš jezik še dandanes pači. Naš jezik bođe razvil se popolnoma še le takrat, ko bođejo prosti ljudje čisteje in pravilneje govorili, ter ne čudili se slovensčini rekši, da je to vse za njih nerazumljiva hrvaščina. Prva in najpotrebnejša naša sedanja naloga je toraj, da marljivo zbiramo tako škodljivo ljuliko (popačene besede), ter jo vržemo v Ljubljano in zateremo za zmiraj. „Sem s tacimi grdimi besedami“, mislim sem večkrat, ter vsako tako ptujo besedo zapisal v svojo bilježnico misleč, zberko tacih besedi pri prilici v slovenskem jeziku rojakom svojim podati, da s tem morebiti marsikomu jezik zavežem, kateri trdi, da nimamo dovolj svojih izrazov. Začuvši dalje celò hrepenenje nekterih mestjanov in seljakov želečih točno znati slovenske izraze. — vse to vabilo me je k temu poslu in obetalo mi mnogi sad, ktereга srčno želim posteči s pričujočo knjižico. Naj bi tedaj nikdor namena mojega napak ne razumeval, česar se naprej nadam, poznavajoč hudobne lastnosti nekterih protiv-

nikov naših. Opomniti moram, da, kar se alfabeta tiče, je vse — kakor mislim — v redu in prosim, da bi iskale se dotično besede v ravno tistem redu, kakor se izgovarjajo, n. pr. beseda „lêft“, ktera je globoko vkoreninjena v našem ljudstvu, najde se pri „le“, ne pa pri „lu“, toraj ne „luft“. —

Da je bilo to podvzetje zelò mučno in težavno, mi bode vsaki lahko verjel; zatoraj sem tudi, kar je bilo v mojih močeh, marljivo skladal te besede precej dolgo časa. Pri vsem tem pa znam, da je delce še nepopolnoma, ker, dasiravno pri nas vse mrgoli tacih besedi, vendar je sila trudno, da bi kdo vse napisal in nobene slučajno ne izpustil. Ves moj trud bodem pak prav lahko pozabil, če le doživim dober duševen sad svojega posla. —

Nadjaše se tedaj, da bodejo rojaci Slovenci radi odpirali vrata dobromisleči ti knjižici in želeči še enkrat, da bi moj trud povrnil se z vrlo dobro rodečim sadom in marsikteremu pravo pot pokazal, izrečem še kratko: „Bog Te blagoslovi mila knjižica; hodi urno po domoljubnih rokah in odkrij vsacemu odkri-tosrčno svoje namene!“

V Zagrebu pred pustom 1863.

N. Ravnikar.

A.

Abendrat, sklanjati.
abfarat, pobrati se, skidati se
 odkod, spraviti se.
ahhandlenga, pretres, razgovor.
abksimakt (abgeschmackt), ne-
 slan, pust, siten, plevek, ne-
 ukusen, neječen.
abštofat, odtrditi, odmašiti, od-
 preti.
absac, peta, podpetnik, opet-
 nica, škrbec.
abstaubat, omesti, pomesti, spra-
 šiti.
adirat, sošteti, soštevati, zbro-
 jiti, došteti, doštevati.
afferten dan, (Auffahrt), vnebo-
 hod, vnebohoden dan.
ahtega, pazljivost, pazka.
ajbiš, slez, sliz, šlez.
ajeršmole, jajčnik, jajnik, ko-
 laček, cvrtje.
ajfer, marljivost, gorljivost,
 iskrenost, vnetost.
ajfersuht, ljubosumnja, sum,
 sumljivost.
ajfrik, vnet, ognjen, skrben,
 marljiv.
ajlbögen, brzovoz.

ajmoht, začimba, jušad.
ajnbalsamirat, pomaziliti, z di-
 šečim mazilom namazati.
ajnemar, prejemvavec, prejem-
 nik, pobiravec.
ajnsasat, obrobiti, robiti, obšiti.
ajnsah, prost, enojnast, nesložen.
ajugebildet, dozveden, prevze-
 ten, ošaben.
ajnkasirat, prejeti, prejemati.
ajnkeret, zaviti h komu, ostati,
 —jati, v gostiti se.
ajnpildat se, domišljevat si,
 napihnjen biti.
ajnpindat, uvezati, ovezati.
ajnrajmar, (Strassenräumer),
 cestnik.
ajarihtat, vrediti, v red djati,
 vravnati.
ajarihtenga, 1. pohištvo, 2. vrav-
 nava, oprava.
ajnrukat, priti, iti k armadi.
ajnsnit, zarez, zarezek.
ajnspenar, samec, voz z enim
 konjem.
ajnsitimik, soglasen, enoglasen,
 skladen.
ajnatrit, vhod, vhodnina, vstop.
ajskelar, ledenica, ledena
 shranba.

akleh, zbirljiv, zamerljiv, kočljiv.
akorat, natanjčen, natanjko.
alé (Allec), drevored.
almožna, milodar, milostinja,
 milošnja, vbogajime.
âma, dojnica, dojka, baja.
amatajns, (Einmaleins), poštevanka.
amt, urad, vrad, služba.
ančmohar, (Handschuhmacher),
 rokavičar.
andenken, spomin, spominek.
andlat, (handeln), ravnati, delati,
 ceno znižavati.
andoht, služba božja; tudi pobožnost,
 n. pr. pobožno moli, ker je pobožen;
 ne pa: s *andohtjo* moli, ker je *andohten*.
antla, (Handtuch), brisavka, obrisavka,
 obrisača, ročnik, otirač.
antrogat, ponuditi, ponujati komu.
anterh, (Handwerker), rokodeljstvo;
anterhar, rokodellec.
anzagar, napovednik.
anzar, enojka, edinka, edinica, enica.
apetit, slast, tek, sla, volja do jedi;
apetitlik, slasten, tečen, dobro dišeč.
apildat, (abbilden), obraziti, obrazovati,
 upodobiti, posneti podobo.
apšafat, odpraviti, odstaviti.
aptajlenga, razdelenje, razdelitev,
 pregrajanje.
aptok, (Haupttuch), peča.

ajsenpon, železna cesta, železnica.
arrést, ječa, zapor, temnica.
arrestant, jetnik, zaprti.
arretirat, zapreti, zapirati, djati v prepoved.
artiljerija, topništvo.
asekuranca, zavarovanje, zavarovalnica.
atrés, napis, nadpis.
audienc, posluš, poslušanje, zaslišanje,
 zaslišba.
auflekat, pogrniti, pretresti.
auflegt biti, dobre volje biti, vesel biti.
aufkindat, odpovedati, oporeči.
aufskrifta, naslov, napis, nadpis.
aufsicht, (Aufsicht), pazenje, opazovanje, skrb.
ausarbajtenga, izdelovanje, izdellek.
ausgласen, (ausgelassen), poreden,
 prešeren, razuzdan.
ausholtat, zdržati, pretrpeti, prenesti,
 prestati.
ausknecht, (Hausknecht), hišni hlapec,
 sluga.
auslohat, zasmehovati koga, rugati se komu.
auslok, (Auslage), 1. izlaga, izlagavnica,
 2. strošek.
ausrihtat, opraviiti, izročiti.
auspilar, izigrati.
ausšafirat, opramati, pramati.
ausštosat, izključiti, pahniti, izgnati,
 izriniti.
ausvajat se, skazati se, pokazati.

B.

Bagerl, voziček, voz, kočijica.
bajlaga, priloga, pristavek, do-
 klada.
balj, ples, plešiše.
bazén, kopolja, vodnjak, jezin,
 zaloka.
bekselj, menjica.
belajhtenga, svečava, razsvet-
 ljenje.
belograt, obleči, oblegati, ob-
 sestiti, obsedati.
bengelj, štorkež, tepec, hrust,
 zarobljenec, cepec.
bernštajn, jantar.
beštek, nožnica, nož in vilice.
beštja, živina, mrha, zver, skot.
betónenga, naglas, poudar, po-
 udarek.
biks, voščilo.
bilét, pismice, listek.
bimštajn, (Bimsstein), votlič,
 gobovec.
bina, (Bühne), oder, pod.
bintleht, bakla.
birčosterca, (Wirthschafterin),
 gospodinja, ključarica.
birštenpintar, (Bürstenbinder),
 ščetar, setar, krtičar.
birt, krčmar, gostivničar, oštir.
blek, krpa, zaplata, madež, liša,
 maroga; *blekast*, lisast, ma-
 rogast, umazan.
bodelj, meča, litka.
botanizirati, rastlinariti, biljariti,
 zeliša nabirati, pečati se z
 biljarstvom.
botanika, rastlinoznanstvo, bi-
 ljarstvo.

božji šlak, (Schlag), mrtvud-
 nica, kap, božja roka.
brautfirar, drug, družnik, voj-
 čin, vojač.
britof, pokopališče, grobje.
brudersōft, bratovstvo, bratov-
 šina, bratinstvo.
bruh, kila; v računskem obziru
 zlomek, zdrobek.
brumen, pobožen, bogoljuben.

C.

Cagar, (Zeiger), kazavnik,
 ročica.
cahen, (Zeichen), znamenje,
 znamenje, znak.
cahnar, (Zeichner), risar.
cahnat, risati, zrisati, črtati.
cajgnis, spričevalo, spričalo,
 svedočba.
cajhnenga, naris, risanje, zrisek.
cajk, (Zeug), roba, tkanina,
 platnina, snova.
cajla, (Zeile), vrsta, red, redek.
cajtenga, časopis, časnik.
canštehar, (Zahnstecher), zob-
 trebec.
cartan, mehkužen, mil.
ceha, odloček plačila pri skup-
 nih osebah, ktere skupaj jedó
 ali pijo; trošek, plačilno me-
 rilo.
cefriden, dovoljen, zadovoljen.
cegljic, listek, zapisek.
cèk, (Zug), vlak, vozovlak.
ceremonia, šega, običaj, obnaša,
 obred, crkvena šega.
cicek, dojnič, dojevavnik, sisa.

cigat, (ziehen), vleči.
cigara, smodka.
ciferplot, (Zifferblatt), kazalo
 (na uri), kazavka.
cimer, izba, soba.
cimprat, tesati; *cimperman*,
 tesar.
cinast, kositren.
cindheljel, žveplenka, klinček,
 vžigavni klinček, žigice.
cinglek, *cingloken*, mrtvaški
 zvon, zvonček.
cir, (Zierde), lepota, lepotija,
 krasota, nakit.
cirkelj, šestilo, merilo, šestar.
cof, (Zopf), kita, pletenica.
colj, (Zoll), palec.
cort, (zart), nježen, mil, drag,
 občutljiv.
cruh, (zurück), nazaj.
cufati, puliti, skubsti.
cuker, sladkor.
cukerboser, sladka voda, slad-
 čica, sladkorjeva voda.
cukerberk, sladkarija, slaščica.
cukerpikseljc, sladkarnica, spravi-
 vilo sladkora.
cukerpohar, sladkopek, slašči-
 čar, sladičar.
culok, (Zulage), priklad, prida-
 vek, priložek, priboljšek, na-
 meček.
cunder, vžigalo.
cušnjadar, krojač.
cušpajs, prikuha, zelenje.
coajar, dvojka, dvojklja, pol
 krajcara, polovnjak.
cvancgarca, dvajsetica.
coiblat, (zweifel), dvomiti.

čens, *čins*, (Zins), obrest,
 davek.

D.

Degradirat, odstaviti koga od
 prejšne časti, vzeti komu čast.
deka, odeja, pokrivalo.
depeša, naglo poročilo, hitro
 naznanilo.
derehtar, (Direktor), vodja, vod-
 nik, ravnatelj.
dezertér, begun, pobegnjenec,
 ubežnik.
diktanda, narekva.
diktirat, narekovati, napovedo-
 vati, praviti.
diurnist, dninar, dnevničar.
dolmečar, tolmač, razlagavec.
dompšpod, (Dampfbad), parna,
 ruska kopel.
donkat, (danken), zahvaliti, za-
 hvaljevati se komu.
drajar, trojka, trojklja.
drajek, (Dreieck), trivogelnik,
 trokot.
drakslar, (Drechsler), strugar,
 tokar.
drat, cuvežen.
drešelj, drozd, drozeg.
driteljc, tretjina, tretji del.
drukarija, tiskarnica, tiskarna.
drukat, natiskovati, natisniti,
 tiskati.
dukmarzer, prikuljenec, potuh-
 njenec, tibotapec, podmajnec,
 poniglavec.
durhucg, prepih.

E.

Efoj, bršljan, bršlin.
eho, jek, odmev, oglas, razlek.
ekspeditor, odpravnik.
elfarba, (Oelfarbe), oljnata,
 oljna barva, boja.
entšuldigat se, opravičiti se,
 izgovarjati se.
ercercog, (Erzherzog), nadvoj-
 voda, višji vojvoda.
ergajcik, (ehrgeizig), častifa-
 komen, časti lačen.
erlaubat, dovoliti, dopustiti,
 pripustiti, pripoznati, priznati.
erlek, (ehrlich), pošten, prave-
 den, pravičen.
errotat, (errathen), vganiti, raz-
 vozlati, zadeti.

F.

Fajerberk, (Feuerwerk), umetni
 ogenj.
fajercajk, kresalo, kresivna pri-
 prava.
fajfa, dimka, lula.
fajhtea, vlažen, moker, mokro-
 ten, rosen, volhek.
faliti, (fehlen), 1. zmotiti se,
 pogrešiti, 2. manjkati.
familja, družina, družba, rodo-
 vina, obitelj.
fantazirat, blesti, noreti, iz-
 mišljevati.
farba, barva, boja, mastilo.
farbat, barvati.
farovč, (Pfarrhaus), duhovniš-
 nica.
faulast, gojil, len, tožljiv.

faulencar, lenuh, zavaljuh, le-
 njivec, poležin.
federmesar, perečnik, perčni
 nožek, nožiček.
federpuščlj, perjanica, kop.
fehlat se, boriti se, biti se z
 mečem, mečati se.
felajzen, krnir, torba, prevle-
 čena škrinjica.
feldvebelj, nadesetnik, šikov-
 nik.
feldcajkmajster, general top-
 ničtva.
ferboltar, (Verwalter), oskrbnik,
 opravnik.
ferdoht, (Verdacht), sum, sum-
 nja.
ferdrišek, (verdriesslich), za-
 merljiv, čemern.
ferenk, (Vorhang), pregrinjalo,
 zastor.
fernaror, daljnovid, kuča.
ferštuar, (Förstner), gojzdnar,
 logar.
fest, trden, dober.
festenga, trdnjava, grad, tabor,
 gradišče.
fifik, prebrisan, zvit, moder.
filat, (füllen), polniti, debeliti.
finfar, petak, petica, peterka.
fingrat, (Fingerhut), naprstnik,
 naprstek.
foline, gosli.
fivar, (Führer), vodnik, vodja.
firšpenik, za štiri konje, s čer-
 tverjo.
firit, knez, vladar.
firtah, prednik, predprt, prepas.
firtelje, četrt, četrtina, četrtinka.

fiska, (Physik), naravoslovje.
foksne, norčije, bedarije.
flajšpajs, mesna jed, mesenina.
flaša, steklenica, (sklenica).
flawze, burke, norci, prazni izgovori.
flës, (Fluss), vodotok, struga, kanal.
flika, zaplata, krpa.
flikat, krpati, popraviti, zašiti, zašivati.
flinta, puška.
flor, svilnast pajčnik, pajčelan.
fluga, perut, peruta, perutnica.
foglovč, (Vogelhaus), tičnica, tičja hišica, kletka.
forčela, postrv, postrva.
forladenga, poklic, poziv, pozov.
forleklefelj, (Vorleglöffel), velika žlica.
foršpan, priprega, oprega.
forštant, gojzдна gosposka, gojzdnarija.
foršrista, zgled, primer pisanja.
foršus, zajem, izposojilo.
foter, oče.
fovč, (falsch), nevošljiv, zaviden, zvit, goljufen.
frajla, gospodična.
frajleh, da, kaj pa dé, se vé da.
frajman, rabelj, krvnik.
frajndleh, (freundlich), prijazen, prijazljiv.
frajšprehat, rešiti, osvoboditi, izpustiti učenca iz uka.
frajtar, poddesetnik.
frderbat, (verderben), skaziti, pokaziti, pokvariti, skvariti.
frej, (frei), sloboden, prost.

frejbilhar, (der Freiwillige), prostovoljec, dobrovoljec.
frënd, tuj, ptuj, (ptuja dežela).
frizér, lasopletec, česar, opletač, kodnar.
frizura, kodranje, opletanje, česanje.
frohtrif, (Frachtbrief), vozno pismo, vozni list.
fruštek, zajutrek, zajtrk, zajtrkva.
furbezner, vojaški vozar, voznik.
furm, *furma*, (Form), podoba, lik.
furman, voznik, vozar, vozač.
fusaar, slepar, šušmar, pačuh.
fišpan, (Fischbein), ribja kost.
futer, (pri obleki) podlaga, podšivka, (za živali) klaja, piča.

G.

Gajčela, korbač, bič.
gams, divja koza.
gank, hodnik, hod, mostovž.
gasa, ulica.
garge, vislice.
gavtre, (Gitter), okrižje, rešetka.
gavtroša, *gartroša*, vrtnica, goščavka, gosavka.
gêft, (Gift), strup, otrovo.
gefrorenes, sladoled, sladki led.
gehêr, (Gehör), sluh, posluš.
geholt, plača, služilo, zaslužek.
geldpajtelfe, mošnja za denar, kesica.
generalštob, glavni stab.
gepêk, roba popotnega, popotnica.

gepétpuh, molitevne bukve, molitevne bukvice.
gésuh, prošnja.
giht, trganje po udih ati kosteh, protin.
gips, mavec, sadra, škajola.
glajhenga, (Gleichung), enačba.
glajgiltek biti, nemarati za kaj, ne zmeniti se za koga.
glasaus, *glosaus*, (Glashaus), stekleno ohišje.
glaš, steklo, kozarec, kupica.
glažar, steklar.
glaižovna, steklena čepinja.
glazura, steklenje, loš.
glèt, (Glied), ud.
glih, raven, ravno, enak; mi je vse *glih*, slov. vse je eno, ne maram veliko, če prav.
gloncat, usvetliti, likati.
gloncat se, svetiti se, bliščati, lesketati se.
gmah, mir.
gmejn, prost, priprost, malo-priden, malovreden, nizek.
gnada, milost.
golant, uljuden, priljuden, priden.
gortnar, vrtnar, vrtnik.
gramatka, slovnica, pismenost.
granatir, granatnik (?).
gratulirat, srečo želeči, vošiti (wünschen).
grelj, muren.
grenca, meja.
grènt, *grunt*, zemljišče, podval, podstava.
grèst (Gerüst), stav, oder, oklep.
grifeljc, pisalo, dleto, rezalce.

grimasne delati, zmrdniti se, rezati se, pačiti se.
grinšpan, kotlovinška, bakrena reja, zeleni volk.
grisat, pozdraviti.
grob, (grob), sirov, neotesan, zarobljen, neoglašen.
gropa, jama, špilja.
grundsoc, temeljito vodilo, pravilo.
guer, (Gewehr), obramba, branilo, puška.
gvirc, (Gewürze), dišava, dišavje, dobrodiseča zel.
gvircat, začiniti z dišavo, štupati.
gvišen, gotovo, resnično.

III.

Hajcar, kurivec, netivec.
hajklar, hinavec, hlinec, prilizovavec.
hakelj, kvačica, ključica.
haklih, (haeklich), težavno, težko; hrv. škakljivo, glej *akleh*.
hauba, oglavnica, čepica.
haubocht, (Hauptwache), velika straža, glavna straža.
hauptmon, stotnik.
hauptort, samostavnik, samostavno ime.
hausmajster, hišnik.
hausšliselj, hišni ključ, vežni ključ, ključ od hiše, od veže.
hazrik, hripav, hripast, zagrljen.
heber, vlak, buča, zajemalo.

keklat, kvadrati.
hercog, vojvoda.
heraju, noter, naprej; po Hrvatskem obično *slobodno* (nutra).
hofmajster, domači učenik, podučitelj na dvoru.
hohdajč, visoko nemško (če je prav veliko ptujih besedi).
holstiheljc, (Halstüchel), robec ali ruta okoli vrata, ovratnica.
holt, stoj, po-toj.
hornodelj, (Harnadel), igla, bucka, kožnica, lasnjača.
hosentroger, obramnuk, hlačnik.
Autmohar, klobučar.

I.

Ibercuk, (Ueberzug), prevloka, prevlaka.
iberošat, (üerraschen), obnagliiti, onagliiti koga, prevjeti.
iberšpant, prenapet, presiljen.
iberšu, (Ueberschuh), vrhni, zgornji čevlji, cokolje.
iberšecat, (übersetzen) predstaviti, prevoditi, tolmačiti, pre-tolmačiti.
inšpektion, ogled, oglednija.
inšpektar, oglednik, ogleda.
inštitut, naprava, naredba, učilišče, zavod.
inštrukcion, poduk, podučba.
inštruktar, *štrufstar*, podučitelj, podučevavec, učitelj.
inštrument, orodje.
intabulirat, vpisati, vknjižiti.
interesant, važen, mikaven, zanimiv, mičen, vabiven.

izradirat, (ausradiren), izstrugljati, izbrisati, strugljati.
izšmirat, izvezati, razvezati, odzankati.
izšnolat, odpenjati, odkopčati, razkopčati.
izštedirat, izmodrovati, izučiti se, izšolati se.
izican, (ausgehitzt), vroč, vgrt, pregret, razbeljen.

J.

Ja, (ja), da, res je.
jaga, lov, streljanje.
jager, lovec, strelec.
janrat, stokati, tarnati, zdihovati, vekati, ječati.
jerprga, (Herberge), streha, noćivnica, prenoćevavnica, konek.
jurist, pravnik, pravdoslovec, pravdoznanec.

K.

Kacelmuska, (Katzenmusik), mačja godba, mjavkalica, mjavkanje.
kajha, v. *keha*.
kampelj, glavnik, česalo.
kanal, vodotok, vodotoče, struga.
kanapč, mebka klopica.
kananir, topnik, topničar.
kancelj, prižnica, leca.
kančlija, pisarna, pisarnica.
kandeljeker, rumeni sladkor.
kapuc, kukulja, kukuljica.
kasir, denarničar.

katalok, imenik, zaznamek, popis.
katihet, verski učitelj.
kaufman, trgovec, kupec, kupčevavec.
kavalerija, konjištvo, jezdištvo.
kavcion, zavarščina, zagotovšina, dnarna zastava.
keber, žužek, žizalo, žužanka.
kégu, (Kegel), obalek, zvalek.
keha, ječa, temnica.
kelnarca, točnica, kletarica, natakarica.
kénšt, (Kunst), umetnost, umetnost.
kerhermajster, ječar, temničar.
kerljc, korenjak.
ketna, veriga, lanec.
kevder, klet, hram.
kít, klej, lep, lepilo, kelje.
kitat, sklejati, klejati, zlepiri.
klajderkosten, omara za obleko.
klajderštok, obešalo za obleko.
klasificerat, razrediti, zvrstiti, uvrstiti, urediti.
klavir, glasovir.
klina (pri nožu), rezalo.
klofat, iztepsi, izprašiti.
klogat, (trauern), žalovati.
klošter, samostan, mnišnica.
knajpa, slaba krčma, čapljarna, pajharica.
knedelj, cmok.
knefengar, zapena, luknja za gumb.
knof, gumb.
kofesefelj, (Kaffeelöffel), žličica za kavo, mala žlica, žličica.

kofeaus, (Kaffeehaus), kavarna, kavarnica.
kofer, popotna škrinjica, škrinja, kovčeg.
kofesidar, kavarnik, kavar.
kolop, v skok, skokamo.
komanda, povelje, vodstvo.
komandant, poveljnik, zapovednik.
komandirat, zapovedovati, ukazovati.
komarad, tovarš, pajdaš, drug.
komis, vojaški kruh.
kompanija, stotnija vojakov, stotina vojaška, kopa.
kompanjon, družnik, družtvenik, tovarš, drug.
kompliment, priklon, poklon, naklon.
konscht, pokosilo, pomizek, sladčica po jedi.
kontrokt, pogodba.
kontrost, nasprotje, nasprotje, različek.
kopérdeha, odeja, odetal, plahta.
koproj, desetnik.
korba, spletenica, pletenica, cajna, koš, košek.
kosarna, vojnišnica, vojašnica.
kosten, predalnik, shranba.
kostgeljd, plačilo, dnar za hrano ali jed.
kostgengar, jedec, hranjenec, prijednik, gost, rejeneč.
košta, hrana, življenje.
kranceljunfrava, družica, svatenica, njužnica.
kredit, up, upanje, počak, vera, (potrpljenje).

kreminal, hudoben, hudodelen.
kristpaum, božično drevesce,
 božičnica.
krogelj, vratnik, kóljar.
kronkenbortar, bolniški strež-
 nik, bolničar.
krota, hrobovnica, krastarica,
 krastača.
krugla, vrč.
krumpast, kruljev, hrom, šan-
 tov.
krumínobel, krumpež.
kselj, pomagavec, družnik, hla-
 pec, podmojster.
ksíht, (Gesicht), obraz.
ksíndelj, drhal, žlota.
ksíajt, (gescheid), razumen, pa-
 meten, prebrisan, moder.
ksíeft, (Geschäft), opravek,
 delo, opravilo.
ksír, posoda — oprava na ko-
 nju, konjska naprava, oprega.
kučar, (Kutscher), kočjuž.
kufer, kotlovins, baker.
kuferšmid, kotlar, kotlovinar.
kuferštih, bakrorez, medorez.
kunšten, (künstlich), umeten,
 umetno izdelan, zvit.
kunt, kupovavec, kupec, jema-
 vec, naročnik.
kurirat, zdraviti, ozdravljati,
 lečiti.
kušént, (küssen), poljubiti;
kus, poljub, poljubek, cmok.
kvartír, stan, stanovališče, pre-
 bivališče.
kvít, bot.
kvítenga, pobotni, plačilni list,
 pobotnica, obveznica, namera.

Ladelje, predal, predel.
lajbele, telovnik, (stan na za-
 drguljico).
lajerkosten, lajne, orglice, lajna.
lajhtar, svečnik, svečnjak.
lajpštul, (Leibstuhl), stol za
 potrebo.
lajšta, letvica.
landhorta, zemljovid, obraz
 dežele.
ladštók, nabijavnik, basavnik,
 šibka.
larfa, krinka.
ledek, neoženjen, samšek; ne-
 omožena, samica.
ledrar, kožar, strojar, strojec.
léft, zrak.
legnat, (Gelegenheit), prilika,
 priložnost, voz.
lēherlíh, smešen.
lehtirna, svetilnica, svetilo.
lemonatar, bogoslovec, učenec
 v semenišču.
lenir, črtalo, ravnilo.
lenirat, načrtati, črtati, potezati.
lérn, (Lärm), hrup, vriš, šun-
 der, šum.
lérpup, (Lehrbube), mojstrski
 učenec, dečak, fantin.
lěšt, (Lust), veselje, nagib, ra-
 dost.
lezepuk, berilo.
līderlíh, zanikrn, malo previden,
 bezposlen, razuzdan.
līpsprīf, zaljubljeni list.
logerpir, vlečaneč, vlečni ol,
 pivo.

lejtra, (Leiter), lestve, lestvica.
lokumatif, parni voz, parovoz,
 hlaçon.
lon, (Lohn), plaóilo, povraóilo.
loneman, (Landsmann), rojak,
 zemljak.
lonkuóar, (Lohnkutscher), na-
 jemni voznik.
lontouš, (Landhaus), deželna
 hiša, zbornica.
lontrot, (Landesrath), deželni
 svetovavec.
lozat, kockati, sreókatí, ódreb
 vreóí.
lustat, prevetriti, prevetrovati,
 vetriti.
luster, svetiljnik, lestenec,
 kovka.
lušten, vesel, óidane volje, lep,
 kratkoóasen.
lusthajzlec, vrtna hiša, kratko-
 óasna lopa.

III.

Mandeljmilk, mandeljnovó, je-
 dróno mleko.
marinar, pomornik.
marka, *brifmarka*, biljega, listna
 biljega.
marót, truden, spehan, upehan,
 slab.
márof, pristava.
martra, huda boleóina, muka,
 trpinóanje.
martèrenk, muóenik, muóenec.
mausat se, briti se, goliti se,
 mladiti se.
mauta, cestnina, mostnina.

mecen, (Metzen), vagan, star.
medalja, svetinja, óolajna.
meldat, povedati, oznaniti, ozna-
 njati, priglasiti
meldat se, (sich melden), opla-
 siti, javiti se.
melisengajst, melisovec.
menaóerija, zverinjak.
mésersómit, noóar.
metoda, ravnanje, ravnava.
mešnar, cerkovnik, cerkvenik.
milihkercen, milóve sveóe, mi-
 linke.
merkat, (merken), paziti, pom-
 niti.
mincprobirar, denaroskušnik,
 preskušnik denara.
mispetelj, gnojnik.
mitelj, (Mittel), pomoóek, pri-
 pomoóek, posluóek.
miteljolter, (Mittelalter), srednja
 doba, srednji vek.
miteljmestik, (mittelmässig),
 srednje, srednje mere.
mitglit, ud, ólan, tovarš, družnik.
modelj, mera, podoba, obrazec,
 tvorilo.
modroc, (Matratze), óimnica,
 aróvnica.
montelj, plašó, plajšó.
moróst, moóvirje, moóarina,
 mahovje.
muja, (Mühe), trud, prizadetje,
 prizadevanje.
mujat se, (sich mühen, Mühe
 geben), truditi se, prizade-
 vati si.
multiplicerat, pomnoóiti, mno-
 óiti.

muselj, školjka, mišelj.
musteršilar, izgledni učenec.

N.

Nacahnat, narisati, načrtati.
naflat, (aufüllen), napolniti, polniti, debeliti.
naftelj, zapon, zapenec, (ded in baba).
nafutrat, napasti, pasti.
nagraußen, ostuden, prestrašen, grozovit, gnjusen.
najmodiš, po novi šegi, po novi noši.
napékat, naložiti, natvoriti.
napucat se, nališpati se, olepotičiti se.
naríhtat, napraviti, narediti, nanositi.
naširat, (anschirren), napreči, vpreči, zapreči, napregati.
našnolat, pripenčati, pripeti, prikopčati.
našopat, nagnjesti, gatiti, nagatiti.
našpikat, napolniti, natokniti, natikati.
našraufat, naškrniti, priškrniti, naviti.
nation, narod, rod.
natirleh, naraven, nraven.
naturgešihla, naravopisje, prirodopisje.
necat, (netzen), mrežo plesti, pletati.
nerfenšber, mačuh, legar.
netarca, (Näherin), šivavka, mojškra.

nesmasen, nemeren, nezmeren, brezmeren.

norenhaus, norišnica, hiša za nore, norna hiša.

normalšula, normalka.

notirat, zapisati, zaznamiti, zabilježiti.

nucat, potrebovati, upotrebovati.

nudelpret, dilja, deska za lazanje.

O.

Obcajhnat, prerisati, prečrtati.
obdruk, (Abdruck), pretis.

oberamt, veliki ured, visi ured, viša colnija.

obdonkat, zahvaliti se, odreči se, posloviti koga, slovo dati — dajati komu.

oberlajtnant, podpolkovnik.

obfertigat, odpraviti, odpravljati.

obhèngik, odvisen, navezan, natvezan, podložen.

òblezat, odrešiti, odvezati, odvezovati, spremeniti.

obribat, odvrgniti, gultiti, odgultiti.

òbrihtat, uriti, izuriti, učiti, naučiti.

obšajleh, (abscheulich), gnjusen, nagnjusen, ostuden.

obšed, (Abschied), slovo, razhod.

obšèsan, (abschiessig), ogorel, ožgan, opaljen.

obšrišta, prepis, prepisek.
obtrit, zakotnik, stranišče, zahod.

odlar, orel, postojna.
 ofer, dar, darilo, daritev.
 ofrat, dariti, podariti, darovati.
 oltfoter, (Altvater), oćak, stari oćak.
 olmodiš, star, starovit, stare šege.
 oncajgat, (anzeigen), naznaniti, javiti.
 onfengar, začetnik, početnik, začenjavec, novinec, prvinec.
 onštendig, pristojen, dostojen, priljuden, vgoden.
 onštekan, okužen.
 onštrajhar, (Anstreicher), ma-zač, barvar.
 oraubat, obropati, ugrabiti, upleniti komu kaj.
 orbajcaus, (Arbeitshaus), delavnica, delavnišnica.
 ordenga, (Ordnung), red.
 ordentleh, reden, po redu.
 oringelj, naušesnik.
 ošimfat, opsovati, ogrditi, zasramovati.

P.

Pacát, očekati, mazati.
 pácat, moćiti, namakati, mećiti.
 pajhacetelj, (Beichtzettel), spovedni list, potrdilo opravljene spovedi.
 pajngof, (Bahnhof), kolodvor, cestni dvor, vozarnica, kolarnica.
 pajštrih, vejica.
 pajwort, (Beiwort), prilog.
 pakelj, culica, povezek, zavojec, kosmić.

palost, (Palast), veliko gosposko poslopje, grad, dvor.
 pankelje, trak, vozilo, pletek.
 paradiz, raj.
 paragraf, točka, odstavek, članek, stavka.
 paraph, dežobran.
 parazolj, senčnik.
 pardon, odpuščanje, milost, prizanesba.
 partija, stranka, stran, ena igra.
 pastaljon, poštni hlapec, poštni kočijaš.
 patron, prošnjak, priporočnik, svetnik, imenjak.
 pauke, bobnice.
 pauza, oddih, prenehljaj.
 pavola, (Baumwolle), drevesna volna, bombaž, gombaž.
 paver, kmet, kmetovavec.
 pecirk, okraj, okrajina, okrožje, okolica; s tega pecirkarhtar, (Bezirksrichter), sodnik, okrajni sodnik, poveljnik.
 pecirboks, pečatni vosek.
 pedenat, (bedienen), poslužiti, postreći, streći komu.
 pedentar, strežnik, služabnik.
 peglat, (bügel), gladiti, likati.
 peglezen, (Bügeleisen), gladilo, gladež, likavnik.
 pekar, (Becher), kozarec, kupica, čaša, kupa.
 pehauptat, trditi kaj.
 pehondlat, (behandeln), ravnati s kom (lepo ali grdo).
 pekimrat se, skrbeti, prizadevati si.

peklát, (betteln), beračiti, ubogajme prositi, berati.
pekritlat, (bekritteln), ograjati, krivično pretresati.
pèld, (Bild), podoba, obraz, slika, lik.
pendelj, nepokoj, bingelj.
penzelj, šopek, čop, čopič.
pertokolj, (Protokoll), zapisnik, upisnik.
peštelat, pozvati koga, ukazati komu.
peštelenga, ukaz, povabilo, naročilo.
pišlat se, abotno učiti se, beliti si glavo.
pijomtar, (Beamte), uradnik, činovnik.
pikseumohar, puškar, pušar.
pildek, listek, obrazek, podobica.
pildhaver, podobar, kiporez.
pinta, ovratnica, ovratnik.
pintar, sodar.
pir, (Bier), ol, pivo.
pirfaseljc, pivni sod, baček, bačka za ol.
pirprajar, (Bierbräuer), pivar, olar.
pitirista, prošnja, pismena prošnja.
plac, trg, tržišče, mesto, kraj, prostor.
plajhsuht, bledica, bela bolezen.
plajšteft, (Bleistift), svinčnik, svinčni črtnik, hrv. olovka.
plateljc, list.

plavmajzar, menišček, gorsnik, plava senica.
plausat, žvečiti, kvasiti, žvrgati, lagati.
plond, belolas, belkast, plavenkast, rumenkast.
plôzat, trobiti, dipljati.
pocerat, (verzehren), zavžiti, povžiti.
poden, tla, dno.
podšprajcat, podpreti, podpirati.
posajhtat, (anfeuchten), pomočiti, močiti, pomakati, porositi.
pogen, (Bogen), pola (papira).
pogirvat, (begehren), turjati, zahtevati, hoteti.
pokar, vlagavec, nakladavec, nakladač.
pokenport, ušesna brada.
pokukat, pogledat v kaj.
polbirar, brivec, brijač.
polbirat, obriti, briti, obrijati.
polirat, likati, olikati, gladiti, ugladiti.
politiran, polikan, poglajen, uglajen.
poljken, (Balken), oknenica, zatvornica, oblak.
pomerkat, zapaziti, opaziti, zagledati.
pomujat se, truditi se, prizadevati se, poganjati se.
ponk, klop, sedalo.
ponucat, porabiti, rabiti, k pridu obrniti.
ponvéhtar, čuvaj pri železni cesti.

poravbat, obropati, opleniti koga.
portir, vratar.
portré, podoba, obraz, podobščina.
pós, potni list, potni izkaz.
posešér, (*Passagier*), potnik, popotnik.
poštrafan, kaznovan, strahovan.
potrontošelj, torba za patrone, prašnik, patronjak.
potunkat, pomočiti, pomakati.
pourlaubat, za nekaj časa odpuštití, odpušati koga.
poterbat, (beeren), podedovati, dedovati.
poštér, (*Polster*), blazina, podzglavje, podložek.
prajhaus, (*Bräuhaus*), pivarnica, olarnica.
prakticirat, vaditi se, uriti se, pripravljati se.
prata, (*Braten*), pečenka, pečenje.
préhtek, krasen.
prenglas, vžigavnik, vžigalo, zažigavno steklo.
prezident, predsednik.
prifenga, skušnija, izpraševanje, izpit.
pristošelj, listnica, pismenica.
pristrogar, pismo nos, listonos.
prónd, (*Brand*), snet, prisad, črni ovčič, črni sajevec.
profsan, ponva za pečenje, pékla.
puc, kinč, lišp.
pucat, čediti, očediti, trebiti, čistiti, snažiti.

puhdrukar, tiskar, natiskovavec, natiskar.
puholtar, poštevvar, številnik.
puhpintar, bukvovez, knjigovez.
puhštábirat, zlagovati, črtovati.
puhklást, (bucklig), grbast.
puľfer, prah, moka, prašek, smodnik.
puľferturn, smodišnica.
punkt, pika, piknja, točka.
purcelpam, prekuc, prevrček.
pusrl, poljubljaj, poljubec.
pušeľe, kivica.

II.

Radelfirar, napeljevavec, začetničnik.
raderat, (*radieren*), iztrgati, trgati, strugati.
raja, (*Reihe*), vrsta, red.
rajfenk, (*Rauchfang*), dimnik.
rajfenkirar, (*Rauchfangkehrer*), dimnikar, sajogulec, sajomet.
rajfrok, obročno krilo, krilo iz obročkov.
rajskufer, (*Reisekoffer*), potopna škrinjica, usnjača.
rajtat, računati.
rajšula, jezdarnica, jeznica.
rajša, (*Reise*), pot, potovanje, popotnja.
rajšat, potovati, potvati.
raport, poročilo, sporočilo, poved.
rastaljat, (*vertheilen*), zdeliti, razdeliti, razdati, razdajati.
ravbat, pléniti, ropati, grabiti.

raufarija, boj, tepež, pretep.
rauhkamra, dimnica, vodivnica.
regelica, pravilo, vodilo, na-
 redba.

regirat, voditi, ravnati, obra-
 čati, gospodariti.

rekrut, vojaški novinec, novak.
rekelje, (Röckchen), suknja,
 jopa, krilec.

reparirat, popraviti, prenare-
 diti.

retiricat, umakniti se, odsto-
 piti, bežati.

rezonirat, zabavljati, jezicati,
 vptiti, kričati.

ribežen, (Reibeisen), krljajc,
 strgača, strgalo.

rihta, jedilo, jed, sodba.

rihtat, upraviti, uravnati, rav-
 nati.

rihtek, prav, po postavah, do-
 bro.

rinka, prstan.

rištenga, (Rüstung), priprava.

ritmajster, konjiški stotnik.

ror, (Rohr), cev, tul.

rostpratl, pražena govedina,
 pražolec, bržolec.

rotouš, (Rathhaus), svetovav-
 nica, mestna ali meščanska
 hiša.

S.

salvet, prtuč, bela ruta za mize.
sceptar, žezlo, palica kraljeva,
 cesarska.

sekirat, dražiti, nagajati komu.

selbstlaut, samoglasnik,

sfrisat, učvrstiti, počvrstiti,
 spodbosti.

signalj, znamenje, znamuje.

silba, zlog, zloga, slovka.

sklofat, iztepsti, iztepati, iztolči.

skurirat, izlečiti, zdraviti.

soldat, vojak.

spucat, nasvitati, namazati, očis-
 titi.

spumpat, izvleči, izvlačiti, iz-
 trombatii vodo.

strenat, razpariti, razporiti,
 parati.

strucat, izsiliti komu kaj, pri-
 siliti k čemu.

subtraherat, odšteti, odštevati.

suflér, šeptavec.

Š.

Šac, zaloga, blago, zaklad.

šacat, (schätzen), preceniti,
 ceniti.

šajbica, kolce, kolesce, krožec.

šajtrga, samotěž, točka, samo-
 težnica, samokolnica.

šala, (die Schale), torilo, časa,
 moravšica.

šatirat, nasenčati, senčati, senco
 delati.

šatula, škrinjica, škatlica.

šanca, okop, nasip, rov.

šaušpilar, igravec (gledišni),
 predstavljajc, gljumač.

šesla, korec.

šehast, pisan, lisast, brezast.

šenkat, podariti, dariti.

šenkenga, daritev, darovanje,
 dar, darilo.

ženkeiser, točivnica, pivnica, kréma.
 šikoven, uren, veden, umeten, ročen.
 šilboht, (Schildwache), straža.
 šilhkrota, želva, sklednica, tr-dorog.
 šimelj, belec, sivec, sivko.
 šimfat, opsovati, psovati, osramovovati, opravljati.
 šintar, konjač, konjodirec, ži-voder, oderuh.
 šintelj, deska, deščica, škodla, škodlica.
 širezen, (Schurreisen), kopač, kopalo, greblja, podgrebalec.
 škarnicelj, zavitek.
 škatlo, sklopnica, jaska.
 šlajer, zagrinjalo, pajčelan.
 šlajm, zlez, zluž, smrkelj.
 šlajpšu, (Schleifschuh), drso-vavke, čevlje za drsati.
 šlingat, preplesti, prepletati.
 šliša, zapenka, zatikavnik.
 šlite, sani.
 šlofhauba, spavna ali nočna kapa.
 šlofroh, ponočna suknja, hiša suknja.
 šlofsrajca, spavna, ponočna srajca, srajčnik.
 šlokpruken,) klavnica, pobi-
 šlokponk,) javnica.
 šlosar, ključavničar, ključančar.
 šmajhlat se, lizati se, prilizovati se komu, sladkati.
 šmarocar, slinez, prilizujence, lizun.

šminkat se, lepotičiti se, bar-vati se.
 šmir, mazilo, kolomaz, maz.
 šmajcar, vsekač, vkresalo.
 šnajctihelj, robec za nos.
 šnef, kljunač.
 šnite, reženje, rezljiji, reželj (pohani).
 šnitleh, drobnjak.
 šnodelj, zapona, zapenkija, za-penec.
 šnofat, dubati, nosljati.
 šnops, žganje, žganjica.
 šnopsar, žganjopivec, žganjar.
 šnurport, brke, mustače.
 šocel, ljubček; šocka, ljubica, ljuba, druga.
 šorf, ošter, ošter, rezen.
 šorfrihtar, rabelj, krvnik.
 špacirat, sprehajati, šetati se.
 špajškamra, shranba za jedi, kuhinska hranba.
 špampet, (Spannbett), postel-tjak, postelja.
 šparat, hraniti, varovati, variti.
 šparoc, hranivec, varovavec.
 špas, burka, šala.
 špasen, šaljiv, šalen, smešen, burkust.
 špeditër, odpravnik, razposil-javec.
 špedicion, odprava, odpravek.
 špegu, (Spiegel), ogledalo, zr-calo.
 špegle, očnice, očale.
 špekulirat, premišljevati, na do-biček kaj začeti, meriti na kaj.
 špèlj, (Spiel), igranje, igra.

špendirat, podariti, darovati,
deliti, poklanjati.

šperovec, skarnica, lemez.

špiknodelj, špikavnik, špikav-
nica.

špilat, igrati.

špinar, predec, prejic, pre-
divec.

špinarca, predica, prelja.

špiša, (Speise), jed, jedilo.

šporhert, (Sparherd), železno,
prihranivno, nepotravno og-
njisče.

šporkasa, hranilnica.

špôt, zasmravanje, posmeh,
posmehovanje.

šporn, ostroga, nagon, spodbod,
spodbadek.

špraha, jezik.

špricunca, (die Spritze), brizgla,
drsklja.

špricat, brizgati, štrkati, škro-
piti, škrofiti.

šprinkprun, vodomét, brizgavni
vodnjak.

špuktrigelj, pljulo, pljuvavnica.

šrajbcajk, pisavno orodje, pi-
sarska roba.

šrajbfelar, pomota, pogrešek v
pisanji, pisna pomota.

šrajbmajster, krasopisec, učitelj
pisanja.

šrajbtiš, pisna miza, pisarska
miza.

šranga, prečnik.

šrauf, vretenica, vrtelo, vijak,
zaškor.

šrutelj, sekanec, svinec.

šribar, pisar, pisarec, pisec.

šrista, pisanje, pismo, spis.

štacion, postaja, postališe.

štactambor, (Stadt-Tambour),
mestni, mestajanski bobnar.

štajgrat čenš, davke povekšati,
povzdigniti.

štajgbigel, stremen, stop, stop-
nica.

štajnkolen, premog, kamneni
ogleni ogel.

štala, hlev, stajna.

štalirat, vmestiti, postaviti, vpe-
ljati.

štamcar, kamenar, kamnosek.

štamfat, ob tla butati, ob tla
cebatu, ceptati.

štanga, drog, prot.

štant, prodajavnica, prodaja.

štatholtar, mestodržec, mestni
vladar.

štèdent, (Student), dijak, uče-
nec; s tega *štèdentovska gasa*,

dijaška ulica; *štèdentenleben*,

dijaško življenje, dijaško ve-
selje, mlade leta, mladost

štefta, stogla, stoglje.

šteknodelj, bucika, igla, gla-
vička.

štelaza, poličnik, polica.

štelcne, hodaljka, hodalnica.

štelj, ročaj, ročnik, držalo.

štèuf, (Strumpf), nogavica.

štempelj, kolek.

štenga, (Stiege), stopnica.

šternalè, zvezdni drevored,
zvezda; (sprehajališče v Lju-
bljani).

štifelpucar, čedivec ali snaži-
vec, ki škornje čedi.

štifteaga, zadušbina.
štigele, lisec, lišček.
štikat, veziti z iglo.
štikeljč, komad.
štima, (Stimme), glas.
štirka, (Stärke), kerfka, skrob, močie, močec.
štirna, vodnjak, kladez, rupa.
štokš, (Stockfisch), riba, pelevovka.
štolfeder, jekleno pero.
štolmajster, n' dkonjar.
štopselc, zamašek, zamaha, zatlišek.
štotèntlondreht, mestno in deželno pravstvo.
štraf, (Streif), preka, maroga.
štrafist, pasast, pasat, mavrast, progast.
štraja, nastilanje, stelja, nastelja, nastél.
štrauken, nahod, nahodnica.
štraus, noj, štruc.
štrèk, konopec, konop, vožinec.
štrfecik, (versteht sich), razumeva se, gotovo, dakako.
štrikat, plesti, pletati, z iglo plesti.
štucar, lišpavec, gizdavec, gizdalin.
šturmat, zahrumeti, prihrumeti, divjati, navaliti.
šuft, malovrednik, zanikrnež, šuftik, capinsk, grd, zanikrn.
šulfuks, muhovec, šolski neslanec, šolnik.
šulgeld, šolski denar, šolarina, šolnina.

šunken, (Schinken), gnjat, krača, pleče.
šupa, klanica, kolarnica, lopa.
šus, streljaj; v sramotnem obziru: budalo, zabiti bedak.
šuštar, čevljar, čizmar.
švareplatelj, črnoglavka, črna penica, kovaček.
švèrcat, skrivaj nesti, nositi.
švicat, potiti se.
švimhozuc, plavne, plavarske hlačice.
švimmajster, plavarski učitelj, mojster.
švimšula, šola za plavanje.
švoger, šurjak, svak, dever.
švogerna, svast, svakinja.
švoh, slab, brez moči.

T.

Tadlat, grajati, oberati kaj, hibatí.
talj, (Theil), del, kos.
tandeljmark, stari, starinski trg, trg za starine.
tandlar, starinar, kloznjar.
tavgleh, pripraven, rabljiv, dober.
tavšent, tisoč.
tè, (Thee), čaj.
tepeh, prapoga, pogrinjek.
testament, oporoka, zadnja volja, poslednje sporočilo.
tifus, močuh, vročinska bolezen.
tinta, pisavno črnilo.
tirda, grozovitnež, trinog, rahelj, krvolok.
tirgarten, (Thiergarten), zverinjak.

tirarct, živinski zdravnik.
tišlar, mizar, stolar, škrinjar.
tištah, (Tischtuch), prt, pomiz-
 nica.
tobakira, (Tabaksdose), duha-
 nica.
tabakpajteljc, mehur, mošnja.
tofelj, obed, kosilo, pojedbina.
topelj, dvojin, dvojnoversten,
 dvojuat.
tornistr, torba, teličak.
tošelj, torba, mavha, lavšek.
totelj, palček.
totengrebar, grobokop, jamar,
 žulec.
totentrogar, pogrebec, mrliški
 nosec.
trahtar, (Trichter), lij, lijek,
 lijec.
trahtament, gostarija, gostije,
 pojedbina, veselica.
trahtirat, pogostiti, gostiti koga.
trilar, tresljej, gugalje glas,
 jiglavček.
tringelj, dar, podar za vino,
 napivek, denar.
trofant, (treffen), pogoditi, za-
 deti.
troštajn, kaspnik, kepec.
tron, prestol, prestolje, sedež.
troštat, (trösten), tolažiti, raz-
 veseljevati.
trugo, škrinja.
tucent, dvanajstica, ducat.
tudeljok, meh, duda, diplo.
turnat, vaditi se, telo uriti.
tušerar, (Tuchscheerer), suk-
 nostrižnik (?).

U.

ublat, (hobeln), ostrugati, stru-
 gati.
uciran, okinčan, olišpan, ozalj-
 san.
ukance, počitnice, praznici šol-
 ski, počitek, oddih.
unobhëngik, nezavisen, neod-
 visen, samovlasten, nepod-
 ložen.
unkfëlig, nepostrežljiv, neu-
 strežljiv, pust.
unkšikt, nepripraven, nespre-
 ten, neroden.
unordentlëh, nereden, zmešan,
 zasarjen.
unterholtat se, kratkočasevati
 se, veseliti se, dobre volje
 biti.
unterholtenga, veselica, kratko-
 časovanje.
urkasteljc, urnik, okrov urni.
urketna, urna verižica.
urlaubar, prostnik.
urmahar, urar.

V.

Vafenrok, vrhna sukuja, suknja
 nekdanjih vojščakov.
vahta, (Wache), straža.
vahtar, čuvaj, čuvar, stražar,
 stražnik.
vahtat, stražiti, čuvati, bdeti,
 čuti.
vajrauk, kadilo, libana.
vajzenhaus, sirotišče, sirotišnica.

vandrat, potovati, popotovati;
vandrouc, popotnik.
vaserfol, (Wasserfall), slap.
vaserwaga, stavna mera, vodna
 vaga.
veljban, (gewölbt), obokan,
 bokast, vobok.
verkfürar, (Werkführer), rav-
 navec, ravnatelj, narejavec.
ventilj, (Ventille), zaklopnica,
 vetrenica, zaklopka, (rabi se
 večidel le v naravoslovnih
 ali fizičnih pomenkih).
vértlich, (wörtlich), od besede
 do besede, po besedah.
vestja, telovnik, bezrokavnik,
 podjopič.
vestirat, (visitiren), pregledati,
 razgledati, preiskovati.
vic, bistroumje, bistroumnost.
vicik, prebrisan, bistroumen,
 znajden, šegav.
vinta, navoj, vitel, vitlo, slak.
vintřfenstr, zimske okna.
virfel, (Würfel), kocka, kupa,
 kober, kobra.
virštat, (Werkstätte), delavnica.
viša, napev, način pevanja.
rohceť, (Hochzeit), ženitvanje,
 svatba, ženitev, ženitba.
vořenštilštant, (Waffenstill-
 stand), bojni počitek, pre-
 mirje.
valceer, (Walzer), okrogli ples,
 valjec.
volřš, (Wallfisch), kit.
volistik, (wohllüstig), nesladen,
 nečist, kočljiv, sladen.

Z.

Zafšikan, zakrpan, zašit.
zagiflat, ostrupiti, zavdati, otro-
 vati; umoriti koga s strupom.
zál, (Saal), dvorana, izbana.
zajltencar, (Seiltänzer), vrvo-
 plezec, vrvohodec, —lezec.
zalcfašalc, solnjak, solnica, so-
 lenka.
zamirkan, zaznamujen, zazna-
 movan.
zamljenga, nabor, nabira, zbirka.
zarigľjat, zapahniti, zatakiniti,
 zariniti.
zadržaufat, zaviti, zasakati, za-
 škrniti.
zauerprun, kislá voda, kisel-
 nica, slotina.
zadržrat, (versichern), komu
 kaj zagotoviti, zadržiti.
zeksar, šestica, šestak.
zenř, gorčica, goršica.
zglihat, poravnati, pogoditi se.
zims, okrajik, napustek.
zlotat, zvariti.
zaucan, oguljen, zguljen, od-
 grnjen.
zoc, gošča, goša, kavna grampa.
zonenřtich, vrtoglavnost, vnetje
 možgan od sonca.

Ž.

Žajřa, mjilo, milo.
žáuba, mazilo, maža.
ženřt, sok.
žida, svila.
židan, svilen.

šaher, varen, brezskriben, slo-
boden.

šlak, (Schlag), udar, udarec,
mah, mahljej.

šleht, slab, nepriden, malopri-
den, spriden.

šmah, (Geschmack), okus, ukus,
slaj.

šmahtea, okusen, slasten, do-
brodišeč.

šnabl, ustnica.

šnidar, (Schneider), krojač, ši-
var, šivec.

šnora, (die Schnurr), motoz,
vrvica, prevoza.

šunsten, sočen, sočnat.

šupa, (Suppe), juha.

šurnalj, (Journal), dnevnik,
dnevopis.

Doklada *).

Pogovor dveh ljubljanskih kuharc v „kranjski šprahi“.

Freškova Katra pripoveduje Znojevi Barbki svoje življenje v Ljubljani.

Tist let, ko je potel biu ahteferegar, sem pršla firšepnik z baronom N. in per njem sem bla v dinst za štubenmethen. Jest pa nisem navajena tiste kisthonte in konplemente delat. En cajt je biu baron tih in še precej aufklekt. Vsak cajt je vsak sorte audience držou; to so hodil vsak sorte gospudje, hausbezicarji, ta zlahtni s „fon“, antvrharji i. t. d. in velik družih, tako, de nisem imela nikol gmaha, zmirej sem mogla na pedinenga bit pripravljena. In pa njegov sin sin! ta je biu cuvider. Nikol mu ni bla prata dost pečena, cušpajs dober in župa nikol dost slana. Pa koku je biu ergajcek in koku se je hoh držou, koker Buh vej, kaj de b' biu! Pa vejš, štederou je v T. pa je skuz padou, ker je biu preveč za to kranjsko špraho noter vzet. Če smo imel kakšen kselšoft al unterholtengo, ga je baron zmiraj forštelou in od njega pravu, koku cort in flisek zna šprahē naprej nest, pa ni nič rejs blo. Ta sin mu je strašen velik ven nesou, vsak mesec mu je poslou v T. 40 guld. za ko-

*) Pričujoča doklada naj bi bila očitovanje vsim govorečim v svoji tako imenovani „kranjski šprahi“. — Čudno je, da marsikdo poleg obilnih slovenskih izrazov vendar le rajši potrebuje grde, popačene, ptuje besede, ktere ga pred vsačim poštenim človekom osramoté.

sto. 48. leta pa je pršou u Ljubljano in je biu povsod prvi za revolucijon; per tistem pildi, ki so ga v Ljubljanco zagnal, je tudi prvi biu. No, pa kaj bi ti še naprej ercelala, tulk ti povejm, de tega dinsta noben ne prvošem. Oh, kumej sem čakala, de je biu let ven. Med tem cajtam sem pa bekontsoft nardila s ta gluho tislarco, ktera mi je bezorgala potem en druh dinst za kuharco v šentpetersforštat per en gvišen Štrajnarco. No, tukej sem bla še precej cefridna, samo tistih vizit nisem mogla duldat, ker so vsak fajertog prišli kselje in mi niso gmaha dal. En gvišen ferštnar mi je večkrat lipsprife pison in vsaksorte kur delou, pa jest sem bla seer frajndleh z njim, koker se cima, ampak fest in kšajt tako, de je sam včas reku, de se me ni take forštelou. Tud bi bla lahko se z njim omožila, če b' bla hotla, pa zdu mi se je preveč gmejn z tistimi sojmi fotermerdari in pa nisem ga nič kej ohtala, bla sem glajhgiltek in vse glih mi je blo, če me je frajndleh grison al mi pa grimazne delou. Tako doug je to blo, de niso začel soldate ajnzomlat in kaj misliš, kaj je naredu? Za frejbiharja se je einšrajbou in kmal polej z gveram na ram odrajžou na Lašk. Od tistga cajta nisem nič slišala od njega, samo kofezidarjev Korl mi je pravu, de mu je Maurov Joža pekout naredou, de je že za kaprola avanziron. Unmeglih seer ni, ker zares se je že per sojim kšeft dober zbrihtou in tud ni biu kej preveč plumpga telesu in tud bukve je rad brau. Zvečer, koker sem slišava, je včas do pounuči lajhtar goru (gor-el) per njem in tud londkorte je zmirej po aržetah nosu. No, Buh mu dej dober, tam kjer je! Tok per tej Štrajnarco sem bla precej doug, ker ni bla nič sitna, koker so druge, bla sem čist frej per nje. Men ni glih za to, ampak vender, če človk svoj kreh frdina, mu ni treba nobenih fouš kšihtov gledat, poseben. če jest dober vem kuhat in vse soje kšeftu piunktlih ferihtam. S to Štrajnarco sva ble doug cajta frajndleh al lej, samo zavolj

L e n i. Tist je men vse glih, jest sem za to, de b' se abosofala krajnska špraha, al najmodiš slovenska. Mi moremo s cajtgajstom naprej jet.

M a r i. Al si že slišala, de bojo u teater slovensko špilal, po kanclijah in šolah bo imela ta špraha forcuk pred nemško?

L e n i. Nekar ne verjem, po te viž mogel gespudi un-tertenik bit kmetam; onzeen bo ves padu, kamer bè uči vrgu.

M a r i. Nak, jest se nečem več cankat, ker naše an-zihten enkol ne bojo ukep peršle. Jest folgam našga štruhterja, ker se šteje med ta hude Slovence, ti pa bod Nemškutarca, jest sem se pomujala, de be te za našo erleh stvar gevinala, al vse je zastoja.

L e n i. Vides, ti se preiberspont, al vèndr mislem, de boš bèl šacala nemško špraho.

M a r i. Nekar se ne troštaj, jest sem zagvišana, de bojo enkat Slovenci ta velko ulekel.

L e n i. Zdej pa neč več od tega; kok deleč smo še do Roženpoha?

M a r i. Al ne vides Tivolišos? Kaj si boš pa peštelala, kofè al čukolado, al frišen mlek od dons?

L e n i. Kofè men škodva in čukolada mi ico dela; kar sam mlek in neč nam potunkala.

M a r i. O jest pa le kofè; kar frlibt sem u njega.

L e n i. Dons je pa hajter, tak lep veter že doug ni biu, ne gremo u cimer, raj boma na frej sedele.

M a r i. Sej rejs, če smo glih mal ženirane, pa vidimo, če je kej fremd eldi, pa bèl frajndleh je, zato kse naturo loži betrohta.

L e n i. Če bomo fertek iz južno, pa gremo preke štaj-urnen tiš čez oberšiško in šternale in tu bomo spacirale auf-entab pis cur demerunk.

Mari. Ti dejmo se ke k ta plau niz usest, zato kje en rozenferbik tistah čez bedekan.

Leni. Jest sem tud ajufrštonden; vides Lisko', kako je lisk, nam že nese na frgoldan tac južno in lej kaksna aufmerksamkajt, kar srebrn kšir imamo. No pa dej ti ajusenkat.

Mari. Men se neč ne lušta zato ksem preveč črnega cuzisala, pa kar brez cukra ga bom od dons zanaprej pila.

Leni. O men je pa mleč, če gluh je biu mal unnatirleh, vsa moja melanholijo frtrajbou. — Kar smo pocerale je že vse poglihan.

Mari. No tok zdej pa pejmo, de bomo preajt domu prile.

Leni. O ne bomo neč frzajmale, pa dons je montšajn, mislim glih solmont, za me je getlih, tako večerno ausiht genisat.

Mari. Jest mislim, de ti rada švermaš, ti se boš vsa frderbala, raj u birtsoft fortšrite delaj, ti še en ajnloh kosil nis u štand škép spravi, zato je toj mož zmirej frdrisleh.

Leni. Kaj, al od mene pogervaš, de b' jest u židaneh gvantah u kuhno šla, moja orenga je, de se neč ne bekimram za take reči, kere bē moja virdo ernidrigale; zakaj pa mam pedinarce in vesoko austelenga moža?

Mari. Jest vejm de b' te belajdigala, če b' ota kej šimfat čez to, le rečem de b' mogla birčoft in pildenga u glajhkviht bit.

Leni. Lej, lej, sej smo že do elefonta, al gremo kar u gaso al preke šnodelbirta?

Mari. Frajleh, sej smo se fērabredale u šternale špacirat.

Leni. No je prou, homo na ponk se usedle, če bomo še ersept.

Mari. Dober, pôlej pa le čez judovsko gaso, šušark must mam mēstšmida po oltenmorkt in preke frošplac gradaus domu.

Kaj mislite, kje ste bile doma?

